
Populația rezidentă manifestă un trend alarmant de descreștere

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (*actincon@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

Assoc. prof. Mădălina-Gabriela ANGHEL PhD (*madalinagabriela_angel@yahoo.com*)

Artifex University of Bucharest

Lecturer Ghenadie CIOBANU PhD (*gciobanu@artifex.org.ro*)

Artifex University of Bucharest

Abstract

Populația rezidentă cuprinde totalitatea persoanelor de cetățenie română, străină sau fără cetățenie, care au reședința obișnuită în România pentru o perioadă de cel puțin 12 luni. Aceasta înseamnă că această populație cu reședința în România reprezintă în fapt populația care locuiește în mod permanent în țara noastră.

În acest articol obiectivul principal l-a constituit posibilitatea de a evidenția faptul că în țara noastră populația rezidentă este în continuă descreștere. Facem aici o precizare în sensul că populația înregistrată după domiciliu este mai mare decât populația rezidentă în sensul că persoanele care au declarat domiciliu în România, dar își declară reședința în alte țări, nu pot fi înregistrate ca persoane care locuiesc permanent în țara noastră.

În analiza acestei perspective, a interpretării evoluției populației rezidente, am plecat de la nivelul înregistrat în ianuarie 2021 și am utilizat o metodologie adecvată. În acest sens, am utilizat seriile de date cu indicatori demografici (populație rezidentă, populație după domiciliu, mortalitate, natalitate, nupțialitate, divorțialitate etc.), precum și baze de date privind structura populației pe grupe de vârstă, pe sexe și pe medii. Aceasta poate fi extinsă și prin aceea că se poate realiza o comparație în ceea ce privește structura populației pe profesii, pe calificări, pe ocupare, neocupare, salariat sau șomer.

Totodată, în reliefaarea aspectelor propuse a fi evidențiate, am utilizat, pe scară largă, reprezentările grafice care sunt și ușor de interpretat și înțeles, precum și seriile de date aferente aspectelor supuse cercetării.

În partea complexă de calcule rezultate, am evidențiat elementele care sunt de interes pentru înțelegerea stadiului populației rezidente la o dată fixă comparată însă cu datele înregistrate în perioadele anterioare.

Cuvinte cheie: populație, reședință, rezidență, spor natural, evoluții, indicatori demografici.

Clasificarea JEL: J10, R10

Introducere

Populația rezidentă este indicatorul demografic cel mai important în funcție de care se poate realiza perspectiva creșterii populației, structura populației, rezerva de forță de muncă și multe alte categorii statistice care sunt relevante într-o analiză economică.

În acest articol am pornit de la un punct de referință și anume populația rezidentă la 1 ianuarie 2022 pe baza căruia am evidențiat că în comparație cu perioadele anterioare această populație este în continuă scădere.

Am reliefat aspectul că scăderea se datorează în primul rând faptului că indicatorul de mortalitate este în creștere. Mortalitatea este diferența dintre nou-născuți și persoanele decedate într-o perioadă de timp considerată.

Totodată, am adâncit analiza arătând că acest aspect duce la îmbătrânirea demografică, în sensul că populația aferentă vârstelor de 65 de ani și peste, comparată cu populația tânără de 0-14 ani, este în continuă creștere în favoarea *populației de vârstă înaintată*.

Totodată, am arătat că și soldul migrației internaționale temporare de lungă durată este negativ în sensul că, zi de zi, lună de lună, an de an, mai ales din motive economice, un număr important de persoane din România, care pot să-și mențină domiciliul, dar nu mai sunt rezidente, își stabilesc rezidența în alte state.

Reliefând acest aspect se arată, utilizând piramide ale vârstelor, modul în care populația este structurată pe vârste, atât pe total cât și pe cele două sexe, și anume bărbați și femei, arătându-se că aici înregistrăm un deficit în sensul că emigranții, și de sex masculin și de sex feminin, preponderază către migrare.

În acest articol am analizat în mod succesiv, de la simplu la complex, pe baza datelor de care dispunem, situația înregistrată în România cu privire la indicatorul *populația rezidentă*.

Literature review

Populația evoluează în funcție de mortalitate, iar în Europa aceasta este în scădere. Din punct de vedere demografic populația se afla în atenția a numeroși cercetători. Astfel, Anghelache, C. și alții (2018) publică un articol referitor la mișcarea naturală a populației și efectul asupra forței de muncă. Anghel, M.G. (2018) și alții au analizat o serie de aspecte privind mișcarea naturală a populației și corelația acestor indicatori cu evoluția forței de muncă și ocuparea locurilor vacante. Bijak J. et al (2007) și Headey D., Hodge A. (2009) și-au îndreptat atenția în studiile lor analizei evoluției populației pe plan mondial și rolul populației în asigurarea rezervelor forței de muncă. De asemenea, Cai J. și Stoyanov A. (2016) au fost preocupați să-și orienteze

---

spre analiza diferențelor demografice care există între țări. Maestas, Mullen și Powell (2016) au studiat impactul îmbătrânirii populației asupra forței de muncă și, implicit, asupra productivității. Oster, Shoulson și Dorsey (2013) sunt preocupați de speranța de viață care este limitată și investițiile în sănătate.

Metodologie

Pentru o înțelegere mai ușoară a studiului întreprins de autori în acest articol am structurat și prezentat în continuare principalele prevederi din metodologia utilizată de Institutul Național de Statistică și Eurostat. Astfel, datele privind fenomenele demografice s-au obținut prin prelucrarea informațiilor cuprinse în buletinele statistice de nașcuți-vii, decese, căsătorii și divorțuri întocmite de primăriile municipale, orașenești și comunale, odată cu înregistrarea fenomenelor în actele de stare civilă.

Născut-viu este produsul concepției, expulzat sau extras complet din corpul mamei, independent de durata sarcinii și care, după această separare, prezintă un semn de viață (respirație, activitate cardiacă, pulsații ale cordonului ombilical sau contracții musculare dependente de voință).

Decedată este persoana căreia i-au încetat definitiv funcțiile vitale după trecerea unui timp oarecare de la naștere.

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul nașcuților-vii și numărul persoanelor decedate, în perioada de referință.

Căsătoria reprezintă uniunea dintre un bărbat și o femeie, încheiată în concordanță cu legislația țării, în scopul întemeierii unei familii și din care rezultă drepturi și obligații între cei doi soți, precum și ale acestora față de copii.

Divorțul reprezintă desfacerea unei căsătorii încheiate legal, printr-o hotărâre definitivă a instanței judecătorești, a ofițerului de stare civilă sau a unui notar public. Datele se referă la acțiunile de divorț pentru care desfacerea căsătoriei a fost admisă.

Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în cartea de identitate, așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului.

Reședința obișnuită reprezintă locul în care o persoană își petrece în mod normal perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaj religios. Reședința obișnuită poate să fie aceeași cu domiciliul sau poate să difere în cazul persoanelor care aleg să-și stabilească reședința obișnuită în altă localitate decât cea de domiciliu din țară sau străinătate.

Indicatorii demografici analizați au următoarea sferă de cuprindere: în numărul nașcuților-vii sunt incluși nașcuții-vii ai căror mame aveau, la data

---

nașterii, domiciliul sau reședința obișnuită pentru o perioadă de cel puțin 12 luni în România; în numărul decedaților sunt incluse persoanele care aveau, la data decesului, domiciliul sau reședința obișnuită pentru o perioadă de cel puțin 12 luni în România; în numărul căsătoriilor sunt incluse căsătoriile persoanelor care aveau, la data încheierii căsătoriei, domiciliul în România, precum și căsătoriile persoanelor de cetățenie română care se căsătoresc în străinătate și care sunt înregistrate la oficiile de stare civilă din România; în numărul divorțurilor sunt incluse divorțurile persoanelor ale căror divorțuri s-au încheiat la judecătorii, stări civile sau notari publici, în conformitate cu Legea nr. 202/2010, precum și divorțurile cetățenilor români care au divorțat în străinătate, transcrise în România.

Datele privind fenomenele demografice aferente lunilor din anul 2021 sunt provizorii, iar unele privind natalitatea și mortalitatea pentru anul 2020 sunt semi-definitive și sunt repartizate după data producerii evenimentului demografic. Datele privind nupțialitatea și divorțialitatea pentru anul 2020 sunt definitive și sunt repartizate după data producerii evenimentului demografic.

Date, rezultate și discuții

Mișcarea naturală a populației concretizată la 31 decembrie 2021 este evidențiată în concordanță cu efectul pe care l-a avut criza sanitară.

În felul acesta, în perioada la care ne referim, anul 2021, constatăm că populația a avut, în evoluția sa, unele efecte impuse de criza sanitară.

Astfel, pe de o parte, au apărut unele decese suplimentare față de cauzele de deces care erau întâlnite până în anul 2020.

Desigur, majoritatea deceselor cauzate de COVID 19 ar trebui interpretate în strânsă corelație cu comorbiditățile pe care le-au avut persoanele care și-au găsit sfârșitul în acest mod.

O analiză efectuată în acest sens conduce la o serie de concluzii și, în mod normal, relevă faptul că în România, pe cale naturală, populația va fi în continuă scădere. Aceasta se va datora, în primul rând, fertilității feminine care are un curs oarecum stagnant, cu o ușoară tentă de reducere, și nu este exclus ca efectele secundare ale actualei pandemii sanitare să fie negative în ceea ce privește perspectiva fertilității feminine în viitor.

Desigur, o serie de indicatori care trebuie interpretați în acest sens dau perspectiva evoluției populației rezidente în țara noastră.

În acest sens, în decembrie 2021 s-a constatat că numărul nașterilor a fost oarecum în creștere. Astfel, în luna decembrie 2021 numărul nașterilor înregistrate a crescut atât față de luna decembrie 2020, cât și față de luna noiembrie 2021. În luna decembrie 2021 numărul deceselor a scăzut atât față de luna decembrie 2020, cât și față de luna precedentă. Numărul căsătoriilor

și cel al divorțurilor înregistrate au crescut în luna decembrie 2021 atât față de luna decembrie 2020, cât și față de luna noiembrie 2021.

În decembrie 2021 s-a înregistrat nașterea a 16550 copii, cu 1731 mai mulți copii decât în luna noiembrie 2021, iar cel al deceselor înregistrate în luna decembrie 2021 a fost de 27640 (14298 bărbați și 13342 femei), cu 11013 decese (5185 bărbați și 5828 femei) mai puține decât în luna noiembrie 2021. Decesele copiilor cu vârstă sub 1 an, înregistrate în luna decembrie 2021, a fost de 96 copii, în creștere cu 18 față de luna noiembrie 2021. Datele sunt structurate în tabelul numărul 1.

Mișcarea naturală a populației (persoane)

Tabel 1

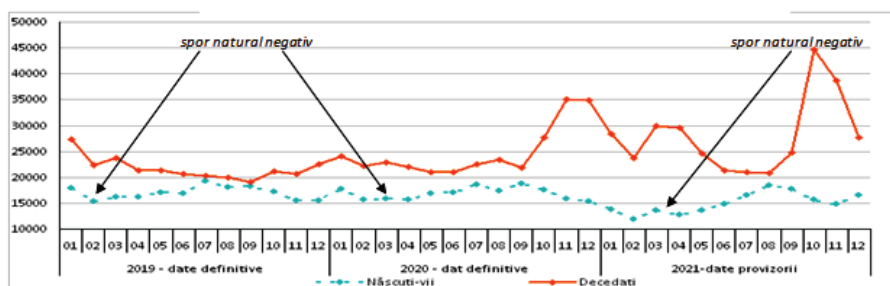
Anul Luna	Născuți-vii	Decedați	Sporul natural	Căsătorii	Divorțuri	Decedați sub 1 an
2020						
ianuarie	17649	24097	-6448	4724	1893	89
februarie	15749	22216	-6467	6275	2387	113
martie	15775	22939	-7164	4115	2077	82
aprilie	15672	21980	-6308	1274	716	91
mai	16783	21051	-4268	2544	702	83
iunie	17007	21067	-4060	5471	2535	85
iulie	18514	22480	-3966	11415	2406	101
august	17324	23350	-6026	15014	1683	102
septembrie	18718	21842	-3124	12405	2209	90
octombrie	17603	27689	-10086	9632	2270	102
noiembrie	15754	35131	-19377	4452	2032	90
decembrie	15301	34809	-19508	4022	1875	79
2021						
ianuarie	13852	28390	-14538	4139	713	86
februarie	11816	23720	-11904	4859	2214	83
martie	13606	29899	-16293	5421	2702	91
aprilie	12664	29518	-16854	4443	2421	82
mai	13524	24527	-11003	9652	2176	60
iunie	14877	21337	-6460	11505	2250	75
iulie	16452	21028	-4576	18139	1948	74
august	18332	20788	-2456	20256	2059	87
septembrie	17749	24737	-6988	15913	2158	92
octombrie	15613	44595	-28982	10335	2014	97
noiembrie	14819	38653	-23834	4423	2234	78
decembrie	16550	27640	-11090	5104	2424	96

Sursa: Comunicat INS nr. 31 / 10 februarie 2022

Situația deceselor și a nașterilor în perioada ianuarie 2019 – decembrie 2021 este prezentată în figura numărul 1.

Evoluția deceselor și a nașterilor în perioada ianuarie 2019 – decembrie 2021

Figura 1

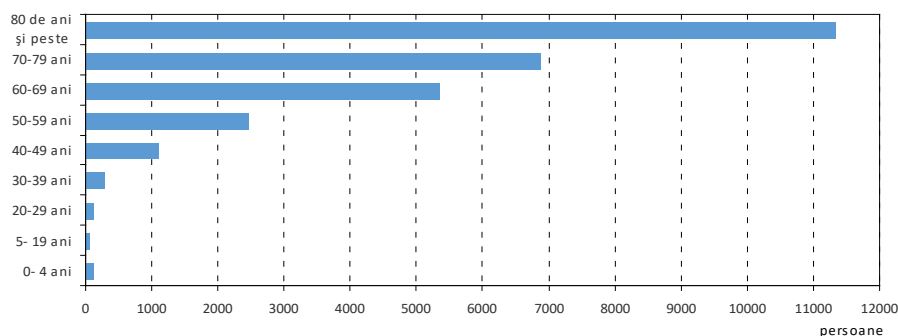
Sursa: Comunicat INS nr. 31 / 10 februarie 2022

Așa cum se vede din figura numărul 1, în anul 2020 numărul deceselor a crescut semnificativ în lunile octombrie, noiembrie și decembrie față de aceleași luni din anul 2019, iar în lunile ianuarie-februarie 2021 se observă un trend descrescător al numărului de decese față de ultimele luni ale anului 2020, numărul acestora rămânând în continuare mai ridicat decât cel înregistrat în aceleași luni ale anului precedent. În contextul pandemiei COVID19, în octombrie 2021 s-a înregistrat cea mai mare creștere a numărului de decese din întreaga perioadă de pandemie, după o perioadă de descreștere de 5 luni a numărului total de decese (aprilie-august). În ultimele două luni din 2021 s-a înregistrat, de asemenea, un trend descrescător al numărului de decese.

Datele referitoare la decesele înregistrate în luna decembrie 2021, pe grupe de vârstă, sunt prezentate sugestiv în figura numărul 2.

Decesele înregistrate în luna decembrie 2021, pe grupe de vârstă

Figura 2

Sursa: Comunicat INS nr. 31 / 10 februarie 2022

Pe vârste în decembrie 2021, două treimi din totalul numărului de decese s-a înregistrat la persoanele cu vârstă de cel puțin 70 ani (11.316 decese, reprezentând 40,9% , la persoanele în vârstă de 80 ani și peste; 6.870 decese, reprezentând 24,9% la persoanele de 70-79 ani și 5.346 decese reprezentând 19,3% la persoanele în vârstă de 60-69 ani). La polul opus, cele mai puține decese au fost înregistrate la grupele de vârstă 5-19 ani (62 decese), 20-29 ani (104 decese) și 0-4 ani (115 decese).

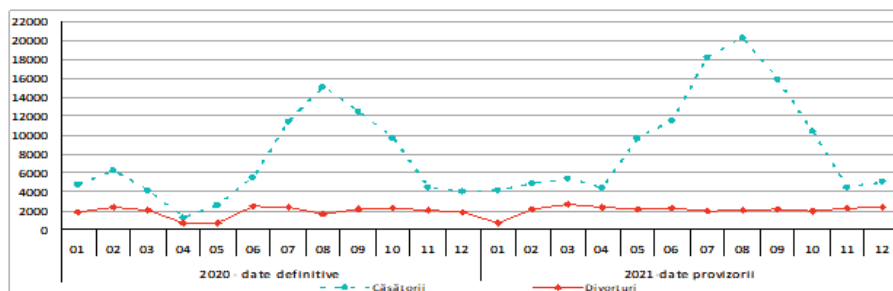
După cauza principală de deces, cele mai multe persoane decedate în luna decembrie 2021 au avut drept cauze: bolile aparatului circulator (15.185 persoane, 54,9%); tumori (4.049 persoane, 14,6%); boli ale aparatului respirator (3.954 persoane, 14,3%). După 3 luni în care bolile aparatului respirator au reprezentat a doua cauză de deces, în luna decembrie 2021 bolile aparatului respirator reprezintă a treia cauză principală de deces.

Sporul natural s-a menținut negativ (-11.090) în luna decembrie 2021, numărul persoanelor decedate fiind de 1,7 ori mai mare decât cel al născuților-vii.

Evoluția numărului de căsătorii și divorțuri, în perioada ianuarie 2020 – decembrie 2021 este prezentată în figura numărul 3.

Evoluția numărului de căsătorii și divorțuri, în perioada ianuarie 2020 – decembrie 2021

Figura 3

Sursa: Comunicat INS nr. 31 / 10 februarie 2022

Constatăm că în luna decembrie 2021, la oficiile de stare civilă s-au înregistrat 5.104 căsătorii, cu 681 mai multe decât în luna noiembrie 2021, iar numărul divorțurilor pronunțate prin hotărâri judecătorești definitive și conform Legii nr.202/2010 a fost de 2.424 în luna decembrie 2021, cu 190 mai multe decât în luna noiembrie 2021.

Numărul căsătoriilor a fost, în luna decembrie 2021, cu 1.082 mai mare decât cel înregistrat în aceeași lună din anul precedent. Prin hotărâri judecătorești definitive și conform Legii nr. 202/2010 în luna decembrie 2021 s-au pronunțat cu 549 divorțuri mai multe decât în luna decembrie 2020.

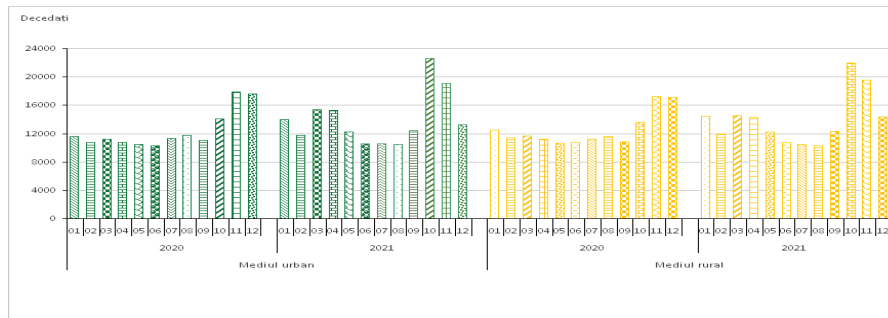
La sfârșitul anului 2021 față de luna decembrie 2020, acești indicatori demografici au avut următoarea evoluție: numărul născuților-vii înregistrat în decembrie 2021 a fost mai mare cu 1.249 comparativ cu aceeași lună din 2020; sporul natural a fost negativ atât în decembrie 2021 (-11.090 persoane), cât și în decembrie 2020 (-19.508 persoane); numărul persoanelor care au decedat în decembrie 2021 a fost cu 7.169 mai mic față de decembrie 2020 (după primele trei cauze principale de deces, în decembrie 2021 față de decembrie 2020, s-au înregistrat cu 3.713 decese mai puține din cauza bolilor aparatului respirator, cu 3.340 mai puține decese din cauza bolilor aparatului circulator și cu 54 mai multe decese având cauză principală tumorile); numărul copiilor cu vârsta sub un an care au decedat a fost cu 17 mai mare în decembrie 2021 decât cel înregistrat în decembrie 2020.

Evoluția numărului de decedați pe medii de rezidență, în perioada ianuarie 2020 - decembrie 2021 este prezentată sugestiv în figura numărul 3.

**Evoluția numărului de decedați pe medii de rezidență, în perioada
ianuarie 2020 - decembrie 2021**

Figura 4

Sursa: Comunicat INS nr. 31 / 10 februarie 2022

Constatăm că în decembrie 2021, în mediul urban s-a înregistrat decesul a 13.285 persoane (6.873 bărbați și 6.412 femei), iar în mediul rural decesul a 14.355 persoane (7.425 bărbați și 6.930 femei). Față de aceeași lună din anul 2020, numărul persoanelor care au decedat a scăzut cu 4.350 persoane (2.723 bărbați și 1.627 femei) în mediul urban și cu 2.819 persoane (1.639 bărbați și 1.180 femei) în mediul rural.

Efectele crizei sanitare asupra fenomenelor demografice sunt vizibile, în special în cazul deceselor care, din luna iunie 2020, au înregistrat un trend crescător față de lunile corespunzătoare din anul precedent, lunile iulie și august 2021 fiind primele luni de scădere a numărului de decese față de aceleași luni din anul precedent. În lunile septembrie-noiembrie creșterile față de lunile corespunzătoare din anul precedent sunt semnificative, luna octombrie înregistrând cea mai mare creștere a numărului de decese. Luna decembrie 2021 a înregistrat o scădere a numărului de decese față de luna decembrie 2020. În 2020 numai lunile februarie, septembrie, octombrie și noiembrie au înregistrat creșteri ale numărului de născuți-vii față de lunile corespunzătoare din anul precedent. În 2021, lunar s-a înregistrat o scădere a numărului de născuți-vii față de aceeași lună din anul precedent, excepție făcând numai lunile august și decembrie.

Începând cu luna martie 2020, s-au înregistrat scăderi ale numărului de evenimente față de lunile corespunzătoare din anul precedent timp de 12 luni consecutiv, luna martie 2021 fiind prima lună de creștere a numărului de căsătorii față de aceeași lună din anul 2020, situație care s-a menținut în perioada martie-decembrie 2021, excepție făcând doar luna noiembrie, față de aceeași lună a anului precedent.

Concluzii

Din studiul acestui articol se pot desprinde o serie de concluzii teoretice și practice. În primul rând, populația rezidentă din România este în continuă scădere. Totodată, prin îmbătrânire, și populația cu domiciliul în România scade în același ritm.

O altă concluzie este aceea că, neasigurându-se condițiile pentru desfășurarea activității în țară, o serie de persoane, de multe ori cele cu înaltă calificare, emigrează din motive pur financiar-economice. De aici se deprende ideea că trebuie găsite acele mijloace și resurse prin care veniturile populației angajate să crească. De asemenea, prin investiții trebuie să se asigure locuri de muncă care să asigure condiții mai bune de trai populației care, prin comparație cu modul de retribuire în exterior și se alege calea emigrării temporare, care se transformă în emigrare definitivă.

Totodată, trebuie avut în vedere faptul că populația ocupată este din ce în ce mai redusă, crește numărul șomerilor și, pe această cale, ne-existând nicio corelație între pregătirea și reconversia forței de muncă, întâlnim o creștere a șomajului dar, mai ales, a emigrării și pe această cale constatăm paradoxul că în România, deși un număr alarmant de mare, peste 3 milioane de cetățeni își au rezidența în străinătate, există un șomaj de circa 420.000 de persoane, neluând în calcul populația neocupată și tot nu se găsește forță de muncă în acele domenii care reclamă acest fapt.

Așa încât, pe cale de comparație și antiteză, România a devenit pentru unele țări asiatice (Tailanda, Pakistan, Malaezia etc.), ceea ce constituie pentru români țările vest-europene, adică se completează necesarul de forță de muncă prin forță de muncă străină care își declară rezidența în România.

Bibliografie

1. Anghelache, C., Avram, D., Burea, D., Olteanu (Petre) A. (2018). *Analiza mișcării naturale a populației și a evoluției forței de muncă*, Revista Română de Statistică - Supliment, vol.2018, nr.2, pag.106 -114
2. Anghel, M.G., Anghelache, C., Avram, D., Burea, D., Marinescu, A.I. (2018). *Aspecte privind mișcarea naturală a populației, forța de muncă și locurile vacante din economie*, Revista Română de Statistică - Supliment, vol.2018, nr.11, pag.48-59
3. Bijak, J. et al (2007). *Population and labour force projections for 27 European countries, 2002-052: impact of international migration on population ageing*. European Journal of Population, (23) 1, March 2007, 1-31
4. Cai, J., Stoyanov, A. (2016). Population aging and comparative advantage. Journal of International Economics, 102, 1-21
5. Headey, D., Hodge, A. (2009). The Effect of Population Growth on Economic Growth: A Meta-Regression Analysis of the Macroeconomic Literature. Population and Development Review, 35 (2), 221-248

-
6. Maestas, N., Mullen, K., Powell, D. (2016). *The effect of population ageing on economic growth, the labor force and productivity*. National Bureau Of Economic Research, Cambridge, Working Paper no. 22452
7. Oster, E., Shoulson, I., Dorsey, E. (2013). *Limited Life Expectancy, Human Capital and Health Investments*. American Economic Review, 103 (5), 1977–2002
- *** <https://insse.ro/cms/ro>
- *** <https://ec.europa.eu/eurostat>